בס"ד

גליון

היכל מוהרא"ש

מתורתו של רבינו הקדוש **מוהר"ן מברסלב** זי"ע ותלמידיו הקדושים

גליון ס"ט • פרשת **ויקרא** תשפ"ג

היכל הקודש חסידי ברסלב

מיסודו של
פרן מוהרא"ש זי"ע
בנשיאות פו"ר
הרה"צ ר' יצחק שפואל אהרן
לעזער שליט"א

צַעַק לִבָּם אֶל ה'

פַּעַם נָסְעוּ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמוֹהַרַנ"תְּ זַ"ל, וּבָאוּ לְאַכְסַנְיָה לֶאֱכוֹל אֶת סְעוּדַת הָעֶרֶב. בְּשָׁעַת הָאֲכִילָה נִתְקְעָה עֶצֶם בִּגְרוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל מוֹהַרַנ"תְּ וּפָתַח אֶת פִּיו כְּדֶרֶךְ הַנֶּחְנָקִים, נִבְהֲלוּ מְאֹד, וּבְחַסְדֵי שָׁמַיִם הִשְׁתַּחְרְרָה הָעֶצֶם.

אַחַר כָּךְ פָּנָה מוֹהַרַנ"תְּ לְמַלְוֶוהוּ: "הֲרָאִיתָ שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁעָמַד הָעֶצֶם בְּצַוָּארִי הָיִיתִי מַבִּיט וּמְסַתַּכֵּל לְמַעְלָה, כִּי אֵין שׁוּם עֵצָה לְשׁוּם דָּבָר רַק לִתְלוֹת עֵינָיו לַמָּרוֹם, אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁאֵין יְכוֹלִים לִצְעֹק, עַל כָּל פָּנִים יַעֲשֶׂה אָז מַה שֶּׁבְּיָכְלְתּוֹ".

הָעִקָּר הוּא הִתְבּוֹדְדוּת

אָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל נִמְצָאִים אוֹצָרוֹת שֶׁל עֵצוֹת יְקָרוֹת וְנִפְלָאוֹת עַל כָּל עִנְיָן, אַךְ אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְקַיְּמָן אֶלָּא כְּשֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בָּעֵצָה הָעִקָּרִית, וְהִיא: הַהִתְבּוֹדְדוּת - לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל עֵצָה וְעֵצָה שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיְּמָהּ בִּשְׁלֵמוּת וּבִתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת.

פשיחות פו"ר הרה"צ שליט"א

לֹא בְּפַעַם אַחַת

יְמֵי אַהֲבָה

יָמִים אֵלּוּ הֵם יְמֵי אַהֲבָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵרָאָה אַהֲבָתוֹ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְעַם יִשְׂרָאֵל הֵרְאוּ אַהֲבָתָם לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָהוּ ב, ב): "כֹּה אָמַר ה' זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה", שֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם וְהָלְכוּ בַּמִּדְבָּר אַחַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ - הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, מִיָּד בְּלִי שׁוּם שְׁאֵלוֹת, בְּשִׂמְחָה. עַל יָמִים אֵלּוּ אוֹמֵר רַבֵּנוּ בְּפֵרוּשׁ (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן מט), שֶׁכְּמוֹ יְמֵי תִּשְׁרֵי כָּךְ יְמֵי נִיסָן הֵם גַּם יְמֵי תְּשׁוּבָה, וּמוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁיְּמֵי נִיסָן זֶה תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה, שֶׁשָּׁבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵרֹב הַנִּסִּים שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ.

> **צָרִיךְ לִהְיוֹת מוּכָן מִלְּכַתְּחִלָּה וְלָדַעַת שֶׁאַף שֶׁבֶּאֱמֶת הוּא מִתְקַדֵּם, אֲבָל הוּא מוּכָן שֶׁעַדַיִן יִהְיוּ לוֹ קְשָׁיִים וּמִלְחָמוֹת, וְאִם חַס וְשָׁלוֹם תִּהְיֶה עוֹד פַּעַם יְרִידָה, הוּא לֹא מִתְיָאֵשׁ מִזֶּה כְּלָל, אֶלָּא מַתְחִיל מֵחָדָשׁ!**

עַל חֹדֶשׁ אֱלוּל אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן ו') שֶׁהַשֵּׁם "אֶהְיֶ"ה" הוּא שֵׁם שֶׁל תְּשׁוּבָה, וּפֵרוּשׁוֹ הוּא - אֲנָא זָמִין לְמֶהֱוֵוי - **אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת!**, שֶׁאָדָם תָּמִיד חוֹשֵׁב לְעַצְמוֹ: "מַה עָשִׂיתִי, מֵאֵיפֹה בָּאתִי", וְהוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא יִפֹּל חַס וְשָׁלוֹם לְיֵאוּשׁ מֵחֲמַת כָּל הֶעָבָר, אֲבָל תְּשׁוּבָה זֶה עִנְיָן שֶׁאֲנִי מַתְחִיל מֵעַכְשָׁו, אֵין לִי שׁוּם עָבָר, זֶה סוֹד הַשֵּׁם "אֶהְיֶ"ה".

שֵׁם זֶה הִתְגַּלָּה לְעַם יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִתְגַּלָּה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּסַנֶה, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אָמַר לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (שְׁמוֹת ג, יד): "הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם", עָנָה הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁיֹּאמַר לָהֶם (שָׁם יד): "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה", וּמַסְבִּיר שָׁם רַבִּי נָתָן (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת אוֹנָאָה הֲלָכָה ג), שֶׁזֶּה הַגִּלּוּי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עִם יִשְׂרָאֵל כָּעֵת יוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם, אֲבָל פִּתְאוֹם הֵם יַחְשְׁבוּ מִכָּל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם, **אֲבָל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָם אֶת הַלִּמּוּד שֶׁל אֶהְיֶ"ה - שׁוֹכְחִים מֵהֶעָבָר תָּמִיד וּמַתְחִילִים מֵעַכְשָׁו!**

פַּחַד לָצֵאת...

וְכִי לֹא הָיוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל נִסְיוֹנוֹת בִּיצִיאַת מִצְרַיִם?... הָיוּ הַרְבֵּה, לְפִי פְּשָׁט אֶחָד בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל הַפָּסוּק (שְׁמוֹת יג יח) "וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" - רַק חֲמִישִׁית יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם, עֶשְׂרִים אָחוּז! זוֹ הַשִּׁיטָה שֶׁלְּפִיהָ יָצְאוּ הֲכִי הַרְבֵּה... כִּי יֵשׁ עוֹד שִׁיטוֹת, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהָיָה זֶה אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים, אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה מֵאֹת, וְיֵשׁ שֶׁאוֹמְרִים שֶׁהָיָה זֶה אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים אֲלָפִים!

כַּמָּה אֲנָשִׁים הָיוּ שֶׁלִּגְדֵּל הַצַּעַר לֹא יָצְאוּ... וּמַדּוּעַ? כִּי לֹא קִבְּלוּ אֶת הַמָּרוּת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁבָּא וְאָמַר: אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִכָּאן, יִהְיֶה לָכֶם טוֹב, תְּקַבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְכוּ', וַעֲדַיִן יֵשׁ אֵלּוּ שֶׁשְּׂמֵחִים עִם הַדָּגִים הָאֲבַטִּיחִים וְהַקִּשּׁוּאִים... (בַּמִּדְבָּר יא ה), יֵשׁ לָהֶם כָּל מִינֵי חֶשְׁבּוֹנוֹת אִישִׁיִּים.

<<<

המשך מעמוד א' <<<

מכתב לשכת

ממכתבי מו"ר הרה"צ שליט"א
מהשנים הקודמות

"יוֹצְאִים"

"הַשָּׁבוּעַ קוֹרִין פָּרָשַׁת וַיִּקְרָא, וְנִכְנָסְנוּ לִימֵי **נִיסָן הַקְּדוֹשִׁים**, שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שְׁמוֹת יג ד) **הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב**, וּמוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים: **הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים - "יוֹצְאִים"** מִכָּל מִינֵי מֵיצָרִים וְדַחֲקוּת, וְזוֹכִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וּבְפָרָט בְּשִׁנֵּים עָשָׂר יָמִים רִאשׁוֹנִים שֶׁל יְמֵי נִיסָן, כָּל יוֹם מִכֶּנּוּ נֶגֶד חֹדֶשׁ אֶחָד מִשְּׁנֵים עָשָׂר חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה, וּבוֹ יְכוֹלִים לִפְעֹל יְשׁוּעוֹת לְכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, וְלָכֵן אַל נִהְיֶה בַּטְלָנִים, וְנַרְבֶּה בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ וְיַמְתִּיק מֵעָלֵינוּ כָּל הַדִּינִים וְיַהֲפֹךְ אוֹתָם לַחֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, וּבְוַדַּאי נִזְכֶּה לִרְאוֹת בִּישׁוּעַת ה' בְּכָל עִנְיָן"...

מתוך מכתב ערב שבת קודש פרשת ויקרא תש"פ

יֵשׁ כָּרוּז שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לָנוּ

"הָעִקָּר לְהַטּוֹת אֶת אָזְנֵינוּ הֵיטֵב אֶל הַקְּרִיאָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לָנוּ, וּמְבַקֵּשׁ אוֹתָנוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, שֶׁקְּרִיאָה זֹאת נַעֲשֵׂית עַל יְדֵי כָּל קוֹרוֹת יְמֵי חַיֵּינוּ, שֶׁבְּכָל מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה יֵשׁ אֵיזֶה כָּרוּז וּקְרִיאָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לָנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן נ"ד), רַק לִפְעָמִים הַקְּרִיאָה בְּקַטְנוּת וּבְצִמְצוּם כְּמוֹ הָאָל"ף זְעִירָא [קְטַנְטָנָה] שֶׁבְּתוֹךְ תֵּבַת **וַיִּקְרָא**, שֶׁמְּרַמֵּז עַל קְרִיאַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁיָּבוֹא לַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהֵם הָעֲבוֹדוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁבִּימֵי חַיָּיו, וְיַעֲלֶה עַל יָדָם רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה', וְיִגְרֹם נַחַת רוּחַ לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּכָל אֲשֶׁר עוֹשֶׂה.

עַל כֵּן בּוֹא נָבוֹא מְשַׁבָּת קֹדֶשׁ זֹאת, [...] וְנָכִין עַצְמֵנוּ בַּהֲכָנָה דְּרָבָּה לְקְרַאת יְמֵי פֶּסַח הַקְּדוֹשִׁים, וּנְקַיֵּם פֶּ-סַח כְּהִלְכָתוֹ, שֶׁהַפֶּה שָׁלָנוּ יַסִּיחַ הַרְבֵּה תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּזְכֶּה לְחַג כָּשֵׁר וְשָׂמֵחַ, וּבִזְכוּת הַתְּפִלּוֹת וְהָרְצוֹנוֹת קְדוֹשׁוֹת, נִפְעַל כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה וְנִרְאֶה בִּישׁוּעַת ה' בְּכָל עִנְיָן."...

מתוך מכתב ערב שבת קודש פרשת ויקרא תשפ"א

יפתח שמואל טרבין ליעזי

יָדוּעַ אֵצֶל פְּסִיכוֹלוֹגִים שֶׁיֵּשׁ כָּזֶה דָּבָר שֶׁנִּקְרָא פַּחַד מִשְּׁנוּי, יָכוֹל לִהְיוֹת אָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּמָקוֹם מַמָּשׁ גָּרוּעַ, בְּחִינָה שֶׁל בֵּית הָאֲסוּרִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאֱמֶת עַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים סח, ז): "מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת", שֶׁזֶּה נֶאֱמַר עַל יְצִיאַת מִצְרַיִם. אֵין דָּבָר הַגָּרוּעַ מִבֵּית כֶּלֶא, אֵין אֶחָד שֶׁלֹּא רוֹצֶה לָצֵאת מִשָּׁם... אֲבָל יֵשׁ כָּזֶה בְּעָיָה לִפְעָמִים שֶׁל פַּחַד מִשְּׁנוּי, אֲפִלּוּ שֶׁמִּבֵּין שֶׁהוּא בְּמָקוֹם לֹא טוֹב.

זֶה מַה שֶּׁהָיָה כָּאן, בָּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְאָמַר לָהֶם שֶׁהוּא מוֹצִיא אוֹתָם מֵהַכֶּלֶא שֶׁנִּמְצָאִים בּוֹ, לְהַבִיאָם לְמָקוֹם יוֹתֵר טוֹב, **הַצַּדִּיק מְגַלֶּה לָנוּ שֶׁלֹּא מֻכְרָחִים לִהְיוֹת בַּכֶּלֶא, אַתָּה לֹא מֻכְרָח לִהְיוֹת עֶבֶד לַעֲבָדִים, עֶבֶד לְתַאֲווֹת, אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בֶּן חוֹרִין!**, וְיֵשׁ הַטּוֹעֲנִים שֶׁאוֹמֵר: אֲבָל אֲנִי רָגִיל לָזֶה כְּבָר כָּל כָּךְ הַרְבֵּה שָׁנִים... וְאֵינוֹ רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ, זֶה נִסָּיוֹן. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל - **הוּא שׁוֹמֵעַ וּמְצַיֵּת אֶת הַצַּדִּיק וְזוֹכֶה לְהִגָּאֵל מִכָּל מֵיצָרָיו.**

לֹא מַסְפִּיק פַּעַם אַחַת

מַמְשִׁיךְ שָׁם רַבִּי נָתָן - שֶׁלָּכֵן לֹא מַסְפִּיק שֶׁאָדָם יַחֲלִיט פַּעַם אַחַת שֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, וּמָה יִקְרֶה אִם תִּהְיֶה עוֹד פַּעַם יְרִידָה? כְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה הוּא לֹא מֻבְטָח שֶׁמַּעֲתָּה הַכֹּל יִהְיֶה חָלָק, בְּוַדַּאי הוּא רוֹצֶה שֶׁכָּךְ יִהְיֶה, לְהַתְחִיל לִלְמֹד תּוֹרָה, לַעֲזֹב אֶת כָּל הַשְּׁטוּיוֹת, לְהַתְחִיל לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ בֶּן אָדָם, וְלִחְיוֹת עִם שָׁלוֹם בַּיִת, וְיֵשׁ לוֹ רָצוֹן לָזֶה וְהוּא מַתְחִיל וְזֶה נִמְשָׁךְ קְצָת, אֲבָל אַחַר כָּךְ כַּמּוּבָן שֶׁהַסַּמ"ך מֵ"ם אֵינוֹ יוֹשֵׁב בְּשֶׁקֶט וּמְנַסֶּה לְהַטְרִיד וּלְהַפִּיל אוֹתוֹ.

צָרִיךְ לִהְיוֹת מוּכָן מִלְּכַתְּחִלָּה וְלָדַעַת שֶׁאַף שֶׁבֶּאֱמֶת הוּא מִתְקַדֵּם, אֲבָל הוּא מוּכָן שֶׁעֲדַיִן יִהְיוּ לוֹ קְשָׁיִים וּמִלְחָמוֹת, וְאִם חַס וְשָׁלוֹם תִּהְיֶה עוֹד פַּעַם יְרִידָה, הוּא לֹא מִתְיָאֵשׁ מִזֶּה כְּלָל, אֶלָּא מַתְחִיל מֵחָדָשׁ!

זֶה "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה", הַשֵּׁם שֶׁל הַתְּשׁוּבָה פַּעֲמַיִם - תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, לֹא מַסְפִּיק פַּעַם אַחַת: "אֲנִי כְּבָר רָצִינִי, בִּטַּלְתִּי אֶת עַצְמִי לְגַמְרֵי וְחָזַרְתִּי בִּתְשׁוּבָה" וְהוּא מְקַוֶּה שֶׁבֶּאֱמֶת כָּךְ זֶה יִמְשִׁיךְ, וּפִתְאוֹם זֶה לֹא כָּל כָּךְ כְּמוֹ שֶׁחָשַׁב... **הַנִּסָּיוֹנוֹת בָּאִים עוֹד פַּעַם, וּצְרִיכִים עוֹד פַּעַם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.**

לְפִי מַה שֶּׁרַבֵּנוּ מַסְבִּיר לָנוּ (וּבַאֲרִיכוּת יוֹתֵר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן כב) - לִפְנֵי כָּל עֲלִיָּה מְכֻרַחַת לִהְיוֹת יְרִידָה, אֲפִלּוּ שֶׁזָּכִיתָ כְּבָר וְהִגַּעְתָּ לְמָקוֹם מְסֻיָּם, אֲבָל אַתָּה לֹא רוֹצֶה לְהִשָּׁאֵר בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי הוּא רוֹצֶה לְהִתְקַדֵּם, וְצָרִיךְ לָדַעַת שֶׁבְּכְדֵי לְהִתְקַדֵּם וְלַעֲלוֹת צְרִיכִים לַעֲבֹר מִקֹּדֶם יְרִידָה, זֶה כָּל הַחַיִּים!

(מתוך שיעור יום רביעי פרשת ויקרא תשפ"א)

>>>

שו"ת ברסלב · מאת מוהרא"ש זי"ע

עֲשִׁירוּת וְכֶסֶף זֶה טוֹב?

לִכְבוֹד מוֹהֲרָא"שׁ נֵרוֹ יָאִיר. רָצִיתִי לָדַעַת מַדּוּעַ רַבֵּנוּ מְדַבֵּר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּשִׁבְחָהּ הָעֲשִׁירוּת, וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת אֲחֵרִים, לְמָשָׁל בְּמַעֲשֶׂה מֵהַבַּעַל תְּפִלָּה, הוּא אוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ לְמֹאֵס בְּמָמוֹן?

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹם ג' לְסִדְרַ צַו ה' נִיסָן הַתשע"ג

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נ"י

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ ז"ל מַפְלִיג מְאֹד מְאֹד בְּעִנְיַן הָעֲשִׁירוּת, וְאָמַר (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן ס') שֶׁיֵּשׁ שְׁבִילֵי הַתּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם הִתְבּוֹנְנוּת גָּדוֹל מְאֹד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לַהִתְבּוֹנְנוּת הַזֹּאת כִּי אִם עַל יְדֵי עֲשִׁירוּת, וּמִי שֶׁרוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְהִתְבּוֹנְנוּת בַּתּוֹרָה, צָרִיךְ עֲשִׁירוּת מָפְלָגֶת, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת מָמוֹן סִימָן ל"ד) כְּבוֹד הַתּוֹרָה

"אַיי, אַיי, אַיי, אִם רַק הָיְתָה לִי אִמָּא, מַה לֹּא הָיִיתִי עוֹשֶׂה בִּשְׁבִילָהּ"?

אַחַר כָּךְ מִתְחָרְטִים...

כְּשֶׁהוֹרָיו שֶׁל אָדָם בַּחַיִּים, שֶׁיִּחְיוּ לְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, הִיא מַתָּנָה עֶלְיוֹנָה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּכְכָל שֶׁיּוֹדֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל מַתָּנָה זוֹ - לֹא יַסְפִּיק מֵרֹב חֲשִׁיבוּת הַמַּתָּנָה הַזֹּאת. כִּי יָכוֹל לְקַיֵּם עַל יָדָהּ מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, שֶׁנִּקְרֵאת בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה ו, ב): 'מִצְוָה חֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת', וְיָכוֹל לְהַכְּיר לָהֶם טוֹבָה עַל כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁגָּמְלוּ עִמּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ עַד יוֹם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ. וְרוֹב בְּנֵי אָדָם לֹא מַעֲרִיכִים אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת הַזּוֹ, וְזֶה שֶׁהוֹרֵיהֶם בַּחַיִּים זֶה אֶצְלָם דָּבָר קַל וּפָשׁוּט, וְרַק אַחַר שֶׁנִּסְתַּלְּקִים הַהוֹרִים אָז מַרְגִּישִׁים מַה שֶּׁחָסֵר לָהֶם, וּמִתְחָרְטִים מְאֹד לָמָּה לֹא נִזְהֲרוּ בְּתַכְלִית הַזְּהִירוּת בְּמִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, וְלָמָּה לֹא חָטְפוּ אֲפִלּוּ קְצָת מִמַּצָּוָה זֹאת בְּכָל יוֹם, לַעֲשׂוֹת אֲפִלּוּ אֵיזֶה דָּבָר קָטָן שֶׁיִּהְיֶה נַחַת רוּחַ לְאַבָּא וּלְאִמָּא, כְּגוֹן לְצַלְצֵל אֲלֵיהֶם בַּטֶּלֶפוֹן וְלִשְׁאֹל בִּשְׁלוֹמָם. אֲבָל אָז כְּבָר מְאֻחָר, וְהוּא חָסְרוֹן שֶׁלֹּא יוּכַל לְהִמָּנוֹת. וְלָכֵן הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, לִשְׁמֹחַ מְאֹד כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ הוֹרִים בַּחַיִּים, וְלַחְטֹף בְּכָל יוֹם אֵיזוֹ נְקֻדָּה שֶׁל מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, וְאָז אַף פַּעַם לֹא יִתְחָרֵט עַל זֶה, וְיָבוֹא עַל שְׂכָרוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לָנֶצַח.

בְּכִיתוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל אַבּוּחֲצֵירָא זי"ע

פַּעַם בָּאָה אֵיזוֹ אִשָּׁה שֶׁהָיְתָה נִרְאֵית כִּזְקֵנָה מְאֹד אֶל הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אַבּוּחֲצֵירָא זי"ע בְּיַחַד עִם בִּתָּהּ, שֶׁגּוֹדֶל שִׁעָרוֹת אֲרֻכּוֹת עִם כִּפָּה קְטַנָּה, וְגַם בְּגָדָיו הָיוּ קְרוּעִים וּבְלוּעִים כְּדֶרֶךְ הַפְּחוּתִים, וּבָכְתָה הָאִשָּׁה מְאֹד בִּילָלוֹת עֲצוּמוֹת לִפְנֵי הַבַּאבָּא סַאלִי, שֶׁבִּנָּהּ מְקַלֵּל אוֹתָהּ וּמַכֶּה אוֹתָהּ, וְעָשָׂה אוֹתָהּ לִזְקֵנָה, אַף עַל פִּי שֶׁבֶּאֱמֶת הִיא עֲדַיִן צְעִירָה מְאֹד, וְהִיא מְבַקֶּשֶׁת שֶׁהַבַּאבָּא סַאלִי יִפְעֹל בַּעֲדָהּ יְשׁוּעָה, כִּי כְּבָר אֵין לָהּ כֹּחַ...

וְהִקְשִׁיב לִדְבָרֶיהָ הַבַּאבָּא סַאלִי, וּלְפֶתַע הֵחֵל לִבְכּוֹת מְאֹד, וּבָכָה וְאָמַר: "אַיי, אַיי, אִם רַק הָיְתָה לִי אִמָּא, אִם רַק הָיְתָה לִי אִמָּא, מַה הָיִיתִי עוֹשֶׂה בִּשְׁבִילָהּ? הָיִיתִי מְטַיֵּל עִמָּהּ, הָיִיתִי עוֹשֶׂה קְנִיּוֹת בִּשְׁבִילָהּ, הָיִיתִי עוֹזֵר לָהּ בְּכָל מַה שֶּׁצְּרִיכָה, אַיי, אַיי, אַיי, אִם רַק הָיְתָה לִי אִמָּא, מַה לֹּא הָיִיתִי עוֹשֶׂה בִּשְׁבִילָהּ"? וְכָךְ הִמְשִׁיךְ לִבְכּוֹת זְמַן רָב, וְהַבְּכִיּוֹת שֶׁלּוֹ הָיוּ בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת כָּזֹאת, עַד שֶׁעָשׂוּ רֹשֶׁם נוֹרָא עַל הַבֵּן, וְגַם הוּא הִתְחִיל לִבְכּוֹת בִּבְכִיָּה רַבָּה, וְהִבְטִיחַ לַבַּאבָּא סַאלִי וּלְאִמּוֹ, שֶׁכְּבָר יְשַׁנֶּה אֶת דַּרְכּוֹ וְיַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, וְכֵן הָיָה. הֲרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָכְמָה דְּקְדֻשָּׁה יְזַדְּרֵז מְאֹד לְקַיֵּם מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם כָּל זְמַן שֶׁהוֹרָיו בַּחַיִּים, וְאָז תָּמִיד יִשְׂמַח עִם הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה שֶׁהִגִּיעָה לְיָדוֹ.

'מְכַבְּדוּ בְּחַיָּיו מְכַבְּדוּ בְּמוֹתוֹ'

וְאֲפִילּוּ אִם הוֹרָיו שֶׁל אָדָם כְּבָר נִמְצְאִים בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, גַּם כֵּן יְכוֹלִים לְקַיֵּם מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין לא ע"ב): 'מְכַבְּדוּ בְּחַיָּיו מְכַבְּדוּ בְּמוֹתוֹ', כִּי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַזְכִּיר אוֹתָם לְטוֹבָה בְּכָל עֵת, וְלִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת בַּעֲדָם וְלָתֵת צְדָקָה לְעִלּוּי נִשְׁמָתָם, וּמְקֻבָּל מִצַּדִּיקִים (עַיֵּן בְּסֵפֶר "דַּרְכֵי חַיִּים וְשָׁלוֹם" מִנְהֲגֵי הָרַב הַקָּדוֹשׁ בַּעַל "מִנְחַת אֶלְעָזָר" מִמּוּנְקַאטְשׁ זי"ע), שֶׁאֲפִלּוּ לְאַחַר הִסְתַּלְּקוּתָם לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא, הַמִּנְהָג לְהַזְכִּירָם לְטוֹבָה בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן: "הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת אָבִי מוֹרִי וְאִמִּי מוֹרָתִי" וְגוֹ', כִּי גַּם לְאַחַר הִסְתַּלְּקוּתָם, בְּכָל פַּעַם שֶׁהַיְלָדִים עוֹשִׂים אֵיזוֹ מִצְוָה אוֹ הַנְהָגָה טוֹבָה בָּזֶה הָעוֹלָם לְעִלּוּי נִשְׁמָתָם, זֶה גּוֹרֵם לָהֶם נַחַת רוּחַ נִפְלָאָה בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וּבָזֶה מְקַיְּמִין מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת.

וְסִפֵּר מוֹהֲרָא"ש זַ"ל, אֲשֶׁר אָבִיו הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם זְאֵב מִטּאקַאצִ'אי זי"ע, בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לִפְנֵי הִסְתַּלְּקוּתוֹ שֶׁיִּלְמַד בְּכָל יוֹם פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת בַּעֲדוֹ, וְכֵן יִתֵּן צְדָקָה לְעִלּוּי נִשְׁמָתוֹ, וּמוֹהֲרָא"ש זַ"ל הָיָה מַקְפִּיד מְאֹד לְקַיֵּם זֹאת בְּכָל יוֹם, וְכֵן הָיָה אוֹמֵר אֶת הַהַנְהָגָה הַזֹּאת לַאֲנָשִׁים שֶׁבָּאוּ אֵלָיו לְבַקֵּשׁ הַנְהָגָה טוֹבָה לְעִלּוּי נִשְׁמַת הוֹרֵיהֶם, כִּי לְמוּד מִשְׁנָיוֹת וּנְתִינַת צְדָקָה בְּעַד נִשְׁמוֹת נִפְטָרִים גּוֹרֵם לָהֶם עֲלִיָּה גְּדוֹלָה, וְהוּא חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת הָעוֹמֵד לָנֶצַח.

גֹּדֶל מַעֲלַת מִשְׁנָה אַחַת

וּמְסֻפָּר עַל בַּעַל הַ'מָּאוֹר וָשָׁמֶשׁ' זי"ע שֶׁפַּעַם הִתְפַּלֵּל בְּפְרוֹזְדוֹר שֶׁל הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת בְּעִיר קְרָאקָא, כִּי רָצָה לְהִתְפַּלֵּל בְּנֶסַח סְפָרַד, וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת הִתְפַּלְּלוּ נֶסַח אַשְׁכְּנַז, וְלָכֵן הִתְפַּלֵּל בְּפְרוֹזְדוֹר. וּפִתְאוֹם בָּאָה אֵלָיו אֵיזוֹ נְשָׁמָה לְבַקֵּשׁ תִּקּוּן, וְאָמַר לָהּ הַ'מָּאוֹר וָשָׁמֶשׁ' זי"ע: "אֵינִי יוֹדֵעַ לְתַקֵּן נְשָׁמוֹת, לְכִי לִגְדוֹלִים מִמֶּנִּי". אָמְרָה לוֹ: "הֲלֹא נָתְנוּ לִי סִימָן שֶׁאָבוֹא אֶל הַמִּתְפַּלֵּל בְּנֶסַח סְפָרַד בְּפְרוֹזְדוֹר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁבְּקְרָאקָא"... עָנָה וְאָמַר לָהּ הַ'מָּאוֹר וָשָׁמֶשׁ' זי"ע: "הַיּוֹם לָמַדְתִּי מִשְׁנָיוֹת לְעִלּוּי נִשְׁמַת הַתְּפִלָּה, הֲרֵינִי נוֹתֵן לָךְ הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁלָּמַדְתִּי בְּמַתָּנָה, אוּלַי יוֹעִילוּ לְתִקּוּנָךְ, כִּי 'מִשְׁנָה' אוֹתִיּוֹת 'נְשָׁמָה'", וּבָזֶה יָצְאָה הַנְּשָׁמָה מִלְּפָנָיו, וְלֹא שָׁבָה אֵלָיו עוֹד.

כְּשֶׁנִּתְוַעֵד הַ'מָּאוֹר וָשָׁמֶשׁ' זי"ע אַחַר כָּךְ עִם חֲבֵרָיו, תַּלְמִידֵי הָרַב הַקָּדוֹשׁ הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ'ענְסְק זי"ע, אָמְרוּ לוֹ: "כְּפִי שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי"ע, כֹּחַ הַמִּשְׁנָיוֹת כָּל כָּךְ גָּדוֹל, עַד שֶׁאֲפִלּוּ בְּמִשְׁנָה אַחַת הָיִיתָ יָכוֹל לְתַקְּנָהּ, וְלֹא הָיִיתָ צָרִיךְ לָתֵת לָהּ בְּמַתָּנָה כָּל הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁלָּמַדְתָּ"... הֲרֵי שֶׁלִּמּוּד מִשְׁנָיוֹת גּוֹרֵם תִּקּוּן וְנַחַת רוּחַ גָּדוֹל לִנְשָׁמוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לַהֲגוֹת בָּהֶם תָּמִיד, וּבִפְרָט כְּשֶׁלּוֹמֵד לְעִלּוּי נִשְׁמוֹת הַהוֹרִים שֶׁבְּגַן עֵדֶן - בָּזֶה גּוֹרֵם לָהֶם נַחַת רוּחַ עֲצוּמָה, וּמְקַיֵּם מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם כָּרָאוּי.

וּכְבוֹד שַׁבָּת מְסֻגָּל לַעֲשִׁירוּת: אִם אָדָם מְכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה וּמְכַבֵּד אֶת הַשַּׁבָּת, יִהְיֶה עָשִׁיר גָּדוֹל מְאֹד, וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שָׁם סִימָן צ"ב) הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבִצְדָקָה זוֹכֶה לַעֲשִׁירוּת; וַעֲשִׁירוּת זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי זֶה נִתְרַחֵב מוֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְאֶת הָעֲשִׁירוּת הַזּוֹ מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ מַתָּנָה, עַל יְדֵי שֶׁמִּתְפַּלְּלִים תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מָה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת שׁוּם דָּבָר בְּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לִפְעֹל, וְכָךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין פ"ב:) אֵין עֲנִיּוּת מִן הָאָמְנוּת, וְאֵין עֲשִׁירוּת מִן הָאָמְנוּת, אֶלָּא לְמִי שֶׁהָעֶשֶׁר שֶׁלּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (חַגַּי ב, ח) "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב".

‹‹‹

תַּאֲוַת מָמוֹן שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל מְגַנֶּה כָּל כָּךְ וּבְפָרָט בְּהַסְפּוּר שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה (עֵין סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה י"ב) זֶה שֶׁאָדָם עוֹזֵב אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת הַתְּפִלָּה וְאֶת הַמִּצְוֹוֹת, רַק רָץ כָּל הַיּוֹם אַחַר כֶּסֶף, וְכָל הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ אֵיךְ עוֹשִׂים כֶּסֶף, וְהוּא מְשֻׁגָּע לְכֶסֶף וְכוּ', זוֹ נִקְרֵאת תַּאֲוַת מָמוֹן, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב' סִימָן א') שֶׁחֲמוֹר זֶה נֶגֶד תַּאֲוַת מָמוֹן, כְּמוֹ חֲמוֹר שֶׁלֹּא מִתְבַּיֵּשׁ לַעֲשׂוֹת אֶת הַצְּרָכִים שֶׁלּוֹ עַל הָרְחוֹב, כָּךְ הוּא אָדָם שֶׁכָּל הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ וְכָל מַהוּתוֹ זֶה אֵיךְ מַשִּׂיגִים כֶּסֶף וּמָמוֹן, וְזוֹ תַּאֲוָה שֶׁקָּשֶׁה לָצֵאת מִמֶּנָּה, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן כ"ג) שֶׁתַּאֲוַת מָמוֹן זֶה כְּמוֹ עֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ, שֶׁעוֹשֶׂה מֵהַכֶּסֶף אֱלִיל, וְרוֹאִים בְּנֵי אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּגְּעִים אַחַר הַכֶּסֶף, כָּל הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם אֵיךְ לְהוֹצִיא מֵהַזּוּלַת כֶּסֶף, וְכָל מַהוּתָם אֵיךְ יְכוֹלִים לִגְנֹב וְלִגְזֹל וְלַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי עֲרָמוּמִיּוּת הָעִקָּר לְהוֹצִיא מֵהַזּוּלַת כֶּסֶף, וְזֶה נִקְרֵאת תַּאֲוַת מָמוֹן, וְעַל אָדָם כָּזֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קֹהֶלֶת רַבָּה פָּרָשָׁה א' סִימָן י"ג) יֵשׁ לוֹ מָנָה רוֹצֶה מָאתַיִם וְכוּ', כִּי תָּמִיד חָסֵר לוֹ, וְהוּא מִסְכֵּן מְאֹד מְאֹד גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים בַּמְּצִיאוּת שֶׁאֵלּוּ שֶׁנָּפְלוּ בְּתוֹךְ תַּאֲוַת מָמוֹן, פָּשׁוּט מְשֻׁגָּעִים לְגַמְרֵי, רָצִים וּמִתְרוֹצְצִים אֵיךְ לְהַשִּׂיג עוֹד כֶּסֶף וְעוֹד כֶּסֶף, וְכָל הָרֹאשׁ זֶה רַק כֶּסֶף, שֶׁזֶּה פָּשׁוּט מַגְעִיל, מָה שֶׁאֵין כֵּן הָעֲשִׂירוּת דִּקְדֻשָּׁה, עַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת כ"ה:) אֵיזֶהוּ עָשִׁיר כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ נַחַת רוּחַ בְּעָשְׁרוֹ, וְאָמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת פֶּרֶק ד') אֵיזֶהוּ עָשִׁיר הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, זֶה נִקְרָא עֲשִׂירוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדָךְ שֶׁיִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאֻחָל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

עֲנִיּוּת וּבְזָיוֹנוֹת

סֵפֶר הָרַב הֶחָסִיד רַבִּי לֵוִי יִצְחָק בְּנֶדֶר זצ"ל: בְּאוּמַן הִתְגּוֹרֵר יְהוּדִי אָמִיד וּבַעַל אֻמָּנָעִים, בְּטוּב לִבּוֹ עָשָׂה הֶסְכֵּם עִם בַּעֲלֵי הַחֲנוּיוֹת, הַמַּכֹּלֶת, הַדָּגִים וְהַבָּשָׂר וְהַמַּאֲפִיָּה, שֶׁיִּתְּנוּ לַעֲנִיֵּי הָעִיר לְקִנּוֹת שֶׁפַע קֹדֶשׁ לִכְבוֹד שַׁבָּת קֹדֶשׁ עַל יְדֵי פֶּתֶק שֶׁהוּא יִתֵּן לָהֶם לְמִסּוֹר. אַף אֶחָד לֹא יָדַע מֵהֵיכָן הוּא מְמַמֵּן זֹאת, חָשְׁבוּ שֶׁהוּא גַּבַּאי צְדָקָה הַמְגַיֵּס מֵהַצְבּוּר אֶת הַכְּסָפִים.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהַגַּלְגַּל הִסְתּוֹבֵב לוֹ, הוּא יָרַד מֵעֲשִׁירוּתוֹ וְלֹא הָיָה לוֹ יוֹתֵר לָתֵת, כַּמּוּבָן - כְּשֶׁהִגִּיעוּ הָעֲנִיִּים לָקַחַת מֵהַחֲנוּיוֹת כְּמִנְהָגָם, סֵרְבוּ הַמּוֹכְרִים לָתֵת. אֶת אַכְזָבָתָם הוֹצִיאוּ עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל הֶעָשִׁיר לְשֶׁעָבַר, וְהֶחֱלוּ לִקְרֹא לוֹ בְּכִנּוּיֵי גְּנַאי: "גַּנָּב! גַּזְלָן! אַתָּה שׁוֹמֵר לְעַצְמְךָ אֶת כַּסְפֵּי הַצְּדָקָה!"

לֹא עָזְרוּ תַּחֲנוּנָיו וְהֶסְבְּרָיו שֶׁנָּתַן זֹאת מִכִּיסוֹ וְכֶעֶת אֵין בְּיָכְלְתּוֹ לַעֲזֹר... וְהִנֵּה מְגָרְשִׁים אוֹתוֹ מִבֵּית מִדְרָשׁ אֶחָד, וּבְבֵית הַמִּדְרָשׁ הַשֵּׁנִי כְּבָר לֹא נוֹתְנִים לוֹ בְּכְלָל לְהִכָּנֵס...

עַצְבוּת נוֹרָאָה וְיֵאוּשׁ נָפְלוּ עָלָיו, הֲרֵי הוּא הָיָה זֶה שֶׁתָּמִיד עָזַר מִכִּיסוֹ הַפְּרָטִי לְכֻלָּם, וְכֶעֶת, לֹא רַק שֶׁאִבֵּד אֶת כָּל מָמוֹנוֹ, אֶלָּא גַּם מְקֻבָּל בְּזִיּוֹנוֹת נוֹרָאִים כָּאֵלּוּ?!, הוּא לֹא יָצָא יוֹתֵר מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, שָׁכַב בְּמִטָּתוֹ כָּל הַיּוֹם בְּדֶכָאוֹן כָּבֵד.

הַבְּזָיוֹנוֹת לֹא פָּסְקוּ, כְּפוּיֵי הַטּוֹבָה הִמְשִׁיכוּ לָבוֹא לְדַפֵּק עַל חַלּוֹנוֹתָיו בְּקְרִיאוֹת הַגְּנַאי וּצְעָקוֹת.

יוֹם אֶחָד, נִכְנַס אֶצְלוֹ יְהוּדִי, מַאֲנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, וְהֵחֵל לְחַזְּקוֹ: "הֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָסָה אוֹתְךָ בַּעֲשִׁירוּת גְּדוֹלָה.. פִּזַּרְתָּ מִמָּמוֹנְךָ וְלֹא שָׂכַחְתָּ אֶת אַחֵיךָ, הֲרֵי שֶׁבִּנְסָיוֹן הָעֹשֶׁר עָמַדְתָּ בְּהַצְלָחָה לְגַמְרֵי... כָּעֵת מְנַסֶּה אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם עֲנִיּוּת, לִרְאוֹת הָאֵיךְ תַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא רַק, לָזֶה הוֹסִיף לְךָ גַּם שֶׁצּוֹעֲקִים עָלֶיךָ "גַּנָּב, וְגַזְלָן", לֹא מַתְאִים לְךָ שֶׁלֹּא תַּעֲמֹד כָּעֵת בְּנִסָּיוֹן הָעֹנִי גַּם", בְּדִבָּרִים נְעִימִים שִׁדְּלוֹ לָבוֹא לְבֵית הַמִּדְרָשׁ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, "יִצְעֲקוּ עָלַי וִיבַזּוּ אוֹתִי" אָמַר הַיְהוּדִי, "אַל תִּתְיָחֵס, אַתָּה הֲרֵי יוֹדֵעַ שֶׁטּוֹב עָשִׂיתָ!".

הוּא חִזְּקוֹ וְעוֹדְדוֹ עַד שֶׁהִתְחִיל שׁוּב לָבוֹא לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, שָׁם הִמְתִּינוּ לוֹ הַבְּזָיוֹנוֹת, אֲבָל הוּא, כַּעֲצַת הֶחָסִיד, שָׁתַק וְלֹא הֵשִׁיב דָּבָר, כָּךְ לְאַט לְאַט, הִתְעַיְּפוּ הַמְּבַזִּים, כַּמָּה אֶפְשָׁר כְּבָר לְרַדֵּף?!..

כָּךְ חָזַר לְעַצְמוֹ הַיְהוּדִי, וְיָצָא מִשְּׁבִרוֹנוֹ, וְלֹא רַק, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָיָה בְּעִזְרוֹ, שֶׁחָזַר לְמַעֲמָדוֹ הָרִאשׁוֹן וְנַעֲשָׂה אָמִיד שׁוּב.

עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת תָּלוּי רַק בְּמֹחַ הָאָדָם, כִּי אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ מַסְפִּיק שֶׁפַע, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מ): שֶׁכְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם שֶׁפַע כְּפוּלָה - לֹא חָסֵר לוֹ כְּלוּם, חַז"ל אוֹמְרִים (קֹהֶלֶת רַבָּה, א, לד): יֵשׁ לוֹ מָנָה רוֹצֶה מָאתַיִם, כִּי הַטֶּבַע שֶׁל אָדָם הוּא שֶׁתָּמִיד מַרְגִּישׁ שֶׁחָסֵר לוֹ מַשֶּׁהוּ, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מִסְתַּכֵּל עַל מָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֵּן - תָּמִיד הוּא מַרְגִּישׁ עָשִׁיר, וַאֲזַי הוּא זוֹכֶה ל"שֶׁפַע כְּפוּלָה".

חַז"ל אוֹמְרִים (אָבוֹת פֶּרֶק ד' מִשְׁנָה א): "אֵיזֶהוּ עָשִׁיר הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ", וְכֵן (נְדָרִים מא ע"א): "דְּדָא בֵּיהּ כְּלָהּ בֵּיהּ, דְּלָא דָּא בֵּיהּ מָה בֵּיהּ, דַּעַת קָנִית מָה חֲסַרְתָּ", אִם יֵשׁ לְאָדָם שֶׁכֶל - יֵשׁ לוֹ הַכֹּל, לֹא חָסֵר לוֹ כְּלוּם, וְאִם אֵין לוֹ שֵׂכֶל - הוּא אֵינוֹ מֻרְגָּשׁ, חָסֵר לוֹ הַרְבֵּה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חַז"ל (בָּבָא קַמָּא צב ע"א): "בַּתַּר עַנְיָא אֲזָלָא עַנְיוּתָא" - אַחַר הֶעָנִי הוֹלֶכֶת הָעֲנִיּוּת, עִם הַיֵּאוּשׁ שֶׁלּוֹ וְאִי הַהִסְתַּפְּקוּת - הוּא מוֹשֵׁךְ עַל עַצְמוֹ אֶת הָעֲנִיּוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

(דִּבּוּרֵי מוֹהֲרָא"ש דְּבָרִים תשע"כ)

לזכות
בת שבע בת רות, נחמן ישראל בן רות נ"י

לעילוי נשמת האשה הכשרה
מרת **פרים בת ר' נתן צבי** ע"ה

לזכות
נחמן שמעון בן שרה

לעילוי נשמת
הרב **הרצל טוביה בן פנחס** ז"ל

לזכות
הרב מיכאל דניאל בן יהודית נ"י

לזכות **בן ציון בן שרה וטשארנא בת פרים ליפשא**
לרפואה שלימה ונחת דקדושה מכל יוצ"ח

השתתפו בזכות הרבים! ניתן לתרום להפצת העלון

בהעברה בנקאית:
"ידידי עיר ברסלב"
בנק מרכנתיל, סניף: 725
מספר חשבון: 26437

בנדרים פלוס:
"ידידי עיר ברסלב"
לציין בהערה:
עבור גיליון היכל מוהר"ש

לקבלת הגליון באימייל מדי שבוע: 1@מוהראש.ישראל